

POLEJ (60) *sb m*

o jasne; -éj *SienLek* (2), -ej (1) *Mącz*; -ej-.

sg *N* poléj (24). ◇ *G* poleju (21), Poleja (1). ◇ *D* polejowi (2). ◇ *A* poléj (10). ◇ *I* polejem (2); [-em], -(e)m (2).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde także XVII – XVIII w.*

I. bot. Nazwa różnych roślin (59) :

1. Nazwa kilku gatunków roślin z rodziny wargowych (Labiatae) (58) :

a. *Mentha Pulegium* L. (Rost); mięta polej, bylina zielna stosowana lecznictwie; *pulegium* Murm, *Mymer*¹, *Mącz*, *Calep*, *Cn* (54) : *Murm* 115; *Pulegium*. *Poley*. *Poley*. *Mymer*¹ 18v; *MIętka kamienna/ albo polna miętka* [...] *ieſth troiakiey oſobnoſci/ iedna ieſt wwoni fwoiey j wliſciu podobna poleiowi FalZioł I 23d; POley ieſth ziele barzo woniaiące á według powieſci Plateariufa ieſth ciepłe y fuche w trzecim flopniu/ mocz iego wſzytka ieſt w liſciu á w kwiatkoch FalZioł I 100c; Też parzenie wczynione s Poleiu/ z bylicze, na macicze/ wilkołci iey wyſuſza FalZioł I 101a; Przeciw temu iadowi oſfi albo pſzczoły/ dobrze ieſt emplaſtr z poleiu zwiercianego na bolenie przykładać. FalZioł IV 28d, +4b, I 2b, 19b, 23d, 56c (32); *Mącz* 330d; Albo warz mácierzą duſzkę/ poley/ y noſtrzeſk w wodzie/ á to ná głowę przylož gdy cię boli. *SienLek* 50v; Albo poleiu z miodem nátlucz/ á ſzyię oblož/ odpędzić boi wſzelki. *SienLek* 82, 41, 50, 51v, 58, 76 (16); *Calep* [874]a; *Phil* R4; [De pulegio. *Poley Glosy I 76/102*].*

W charakterystycznych połączeniach: polej na proch tarty, sſluczony (na proch) (2), ususzony, (u)warzony (5), zagrzany, zwierciany; emplaſtr (plastry) z poleju, (2), kołaczki, parzenie, popioł użżony; natłucz poleju (3), pożywać, przykładać, woniać, wziąć (4); pić polej (2), (u)orarzyć (5), włożyć w ucho.

*Zestawienie: »polej mniejszy« (1): Poléy mnieyſzy *SienLek* Xxx3.*

b. *Calamintha (Clinopodium) vulgaris* L. (Rost); bylina czyścica storzyszek (1) : *Clinopodium*, *Herba*, *Rodzay nieyáki poleyu*. *Mącz* 57c.

c. *Calamintha officinalis* Moench. (Rost); czyścica lekarska (1) : *Calamintha* – *Polei* na skalach rosnąci. *Calep* 150a.

d. Zestawienie: »gęsi polej« = *Teucrium Scordium* L. (Rost); ożanka czosnkowa, czosnkowe ziele; *numularia*, *scordium* *Calep* (2) : *Scordium* – *Gęſi poley*. *Calep* 956a, 709a.

e. [Zestawienie: »polny polej« = *Mentha arvensis* L. (Rost); mięta polna; *puleium* *Cn*: [Polna miętka] ma liſcie iáko *Bázylia wielka/ á bárwá iáko Poléy*: dla tego táż niektórzy ią polnym Poleiem zową. *UrządowHerb* 209b (*Linde*).]

f. [Zestawienie: »kretyński [= kreteński] polej« = *Origanum dictamnus* L.; lebiodka kreteńska: *Diptan czarny/ álbo Kretińki Poley/ Dictamus Cretensis*. *Cretifcher Dictam*. *SienHerb* I4#a.]

2. Zestawienie: »polej więtszy« = *Sonchus asper* (L.) Hill.; mlecz kolczasty, chwast jednoroczny z rodziny złożonych (Compositae) (1) : *Poléy więtfzy *SienLek* Xxx3.*

II. *n-pers* (1) : *Iſch wſfobothą teraſz przeſła wnoczi wlyazł do ſtodoly polyeya kmyeczia wzegrzv y nalazł tham myech zitha náſſipany *LibMal* 1551/165.*

*Synonimy: I.1.e. »polna miętka«, »polska miętka«; f. *dyptan*; 2. *mlecz*.*